

Uppdraget

För att få mer kunskap om unga kvinnors och mäns inställning till barnafödande fick SCB på våren 2000 i uppdrag av Socialdepartementet och Utbildningsdepartementet att genomföra en enkätundersökning om attityder till barnafödande. Undersökningen skulle ses som en pilotundersökning och genomföras ganska snabbt för att datainsamlingen skulle vara avslutad före sommaren. I rapporten redovisas resultatet av denna undersökning. Rapporten inleds med några kommentarer om de frågor som ställdes och med en redovisning av urvalets sammansättning och andelen svarande.

Innehåll

Som tidigare nämndes skulle undersökningen snabbt ge kunskap om de överväganden som dagens unga kvinnor och män gör runt det stora steget att bli förälder. Undersökningen utformades som en postenkätundersökning med frågor, som mestadels hade fasta svarsalternativ. Barnafödande är ett mycket personligt område och svårt att fråga om. De flesta har nog heller inte alltid så klart formulerade överväganden bakom sitt handlande att det lätt låter sig översättas till ett eller ett par svarsalternativ.

Vi kan väl nu i efterhand också konstatera att vissa av frågorna var svåra att besvara och att vissa grupper inte fullt ut kände att svarsalternativen var formulerade så att de passade till deras situation. Det gällde speciellt de som gärna ville ha barn, men inte lyckats bli gravida. Enkäten hölls nog i något för stor utsträckning i en anda av att man själv fattar beslutet om man ska eller inte ska ha barn. Också de som var homosexuella reagerade på enkäten, som i allt för stor utsträckning ansågs rikta sig till heterosexuella par.

Det fanns möjlighet att skriva egna kommentarer i slutet av enkäten, något som överraskande många utnyttjade sig av. Dessa kommentarer innehåller mycket intressant information om faktorer som påverkat den enskilda individens handlande, ofta med utblick till andra i urvalspersonernas omgivning. Ett urval av kommentarerna redovisas i bilaga 2 i denna rapport och vissa gemensamma drag i kommentarerna redovisas i kapitlet Egna kommentarer, sid. 24. Enkäten redovisas i bilaga 1.

Urvalet

För att begränsa antalet urvalspersoner, men ändå få tillräckligt stora grupper för att kunna dra vissa slutsatser, bestämde vi oss för att stratifiera urvalet till att endast omfatta vissa bestämda grupper. För det första ville vi naturligtvis fråga lika många kvinnor som män. Vi ville också jämföra de överväganden som de gjort som hade fått barn relativt nyligen med planerna hos dem som ännu inte hade fått några barn. Vi valde därför att ställa frågor till dem som hade fått sitt första barn under 1998 och till dem som vid urvalsdragningen ännu inte hade fått egna barn. Totalt omfattade urvalet 3 000 personer.

Åldersfördelningen på de tillfrågade framgår ur tabellen nedan. Med de resurser som var tillgängliga fanns inga möjligheter att översätta frågeformuläret till andra språk och därför tog vi inte med personer som invandrat till Sverige under senare år.

Urvalets sammansättning och andel svarande

Fått första barnet under 1998	Ålder vid nedkomsten	Urval	Svarande	Andel svarande %	Andel med egna kommentarer %	
Kvinnor	23 år	154	110	71	19	
	26 år	154	108	70	26	
	29 år	154	119	77	20	
	32 år	154	118	77	26	
	35 år	153	127	83	28	
			769	582	76	24
Män	25 år	153	91	59	12	
	28 år	153	103	67	15	
	31 år	155	112	72	13	
	34 år	154	106	69	22	
	37 år	152	97	64	20	
			767	509	66	16
Barnlösa vid urvalsdragningen	Kvinnor	23 år	154	116	75	17
		26 år	153	120	78	20
		29 år	153	115	75	21
		32 år	150	108	72	23
		35 år	151	99	66	20
			761	558	73	20
	Män	25 år	155	85	55	8
		28 år	153	93	61	16
		31 år	152	78	51	14
		34 år	152	72	47	13
		37 år	154	80	52	14
			766	408	53	13

Tabellen på föregående sida visar att det var ett större bortfall bland män än bland kvinnor och större bland dem som inte hade barn jämfört med dem som hade minst ett barn. Av barnlösa män svarade endast drygt hälften av de utvalda. Vi har inte haft möjlighet att göra så många övriga jämförelser mellan dem som svarat och dem som inte svarat, men vissa uppgifter i vår urvalsram möjliggjorde ändå ett par enkla jämförelser (se tabellen nedan).

Dessa visar att de som var gifta hade en högre andel svarande än dem som inte var gifta (ensamstående och sambor). Andelen svarande var också högre bland dem som hade en hög inkomst än bland dem som hade en låg eller saknade inkomst. Det tycks alltså som om de grupper för vilka frågorna kanske kan antas vara mest aktuella också är de som främst svarade.

Andel svarande efter kön, inkomst och utbildning

	Kvinnor				Män			
	Svarande	Bortfall	Summa	Bortfall %	Svarande	Bortfall	Summa	Bortfall %
Inkomst								
Ingen (0)	20	15	35	43	12	26	38	68
1– 84 999	282	93	375	25	115	99	214	46
85 000–159 999	328	142	470	30	169	156	325	48
160 000–234 999	386	117	503	23	361	221	582	38
235 000–309 999	82	15	97	15	161	77	238	32
310 000–	42	8	50	16	99	37	136	27
Samtliga	1 140	390	1 530	25	917	616	1 533	40
Civilstånd								
Gift	322	71	393	18	258	105	363	29
Ogift	802	305	1107	28	645	498	1143	44
Registrerat partnerskap	1	1	2	50	1		1	0
Frånskilda	15	13	28	46	13	13	26	50
Samtliga	1 140	390	1 530	25	917	616	1 533	40